

Fjalor për historinë e artit

Abstraction Abstraksioni	an art movement that tries to communicate while using as little realism as possible një lëvizje arti që përpiqet të komunikojë duke përdorur sa më pak realizëm
acrylic akrilik	paint where the colour is held together with a liquid plastic bojë ku ngjyra mbahet së bashku me një plastikë të lëngshme
ambassador ambasador	a person who represents a foreign country while living in another një person që përfaqëson një vend të huaj ndërsa jeton në një tjetër
anamorphic anamorfike	something that has a distorted shape diçka që ka një formë të shtrembëruar
arteries arteriet	the small tubes inside your body that blood flows through tubat e vegjël brenda trupit tuaj nëpër të cilët rrjedh gjaku
Baroque barok	an art movement that focuses on ornate detail and drama një lëvizje arti që fokusohet në detajet e zbukuruara dhe dramën
basilica bazilikën	a kind of large public building often used as Roman churches një lloj ndërtese e madhe publike që përdoret shpesh si kisha romake
beheading prerje koke	cutting off someone's head duke i prerë kokën dikujt
bicultural bikulturore	being part of two cultures duke qenë pjesë e dy kulturave
block printing shtypje në bllok	a technique for making prints in which a block is carved into before being inked up like a stamp një teknikë për të bërë printime në të cilat një bllok gdhendet përpara se të lyhet me bojë si një pullë
bouquet buqetë	an arrangement of flowers that you can carry or put in a vase një rregullim me lule që mund t'i mbani ose t'i vendosni në një vazo
bull dem	a male cow një lopë mashkull
bustle nxitim	a part of a dress that uses wire and layers of cloth to appear to have a big butt një pjesë e një fustani që përdor tela dhe shtresa pëlhure për t'u dukur se ka një prapanicë të madhe
candle qiri	a stick made of wax that can be lit on fire një shkop prej dylli që mund të ndizet në zjarr
cathedral katedrale	an important large stone church connected to the area supervised by a bishop një kishë e rëndësishme e madhe prej guri e lidhur me zonën e mbikëqyrur nga një peshkop
chancellor kancelar	the person who leads a government for a king or queen personi që drejton një qeveri për një mbret ose mbretëreshë
chandelier llambadar	a decorative hanging light with branches for many lights or candles një dritë e varur dekorative me degë për shumë drita ose qirinj

chiaroscuro kiaroskuro	a method of shading that uses shadows to make things look three dimensional një metodë hijezimi që përdor hijet për t'i bërë gjërat të duken tredimensionale
Chinese kineze	coming from China ardhur nga Kina
compass busull	a drawing tool used to make circles një mjet vizatimi që përdoret për të bërë rathë
Cubism Kubizmi	an art movement that used abstract geometric shapes një lëvizje arti që përdorte forma abstrakte gjeometrike
cypress selvi	a kind of tall thin tree një lloj peme e hollë e gjatë
Dada Dada	an nonsensical and satirical art movement that responded to the horror of the First World war një lëvizje arti e pakuptimtë dhe satirike që iu përgjigj tmerrit të Luftës së Parë Botërore
discus diskut	a heavy disc that is thrown in track and field games një disk i rëndë që hidhet në lojërat e pista
earthenware enë balte	a kind of clay that is fired to a lower temperature and that needs to be glazed before becoming watertight një lloj balte që piqet në një temperaturë më të ulët dhe që duhet të lustrohet para se të bëhet e papërshkueshme nga uji
Egyptian Egjiptian	coming from Egypt ardhur nga Egjipti
execution ekzekutimi	following orders to kill a person duke ndjekur urdhrat për të vrarë një person
existential crisis krizë ekzistenciale	when a person is overwhelmed by questioning if they have made the right choices and had a meaningful life kur një person pushtohet nga pyetja nëse ka bërë zgjedhjet e duhura dhe ka pasur një jetë kuptimplotë
Existentialism Ekzistencializmi	a kind of philosophy that focuses on how a person's choices changes and develops their life një lloj filozofie që fokusohet në mënyrën se si zgjedhjet e një personi ndryshojnë dhe zhvillojnë jetën e tyre
Expressionism Ekspresionizmi	an art movement that focuses more on the feelings that were expressed than realism një lëvizje arti që fokusohet më shumë në ndjenjat që u shprehën sesa në realizëm
factory fabrika	a large building in which people work to make many copies of the same thing një ndërtesë e madhe në të cilën njerëzit punojnë për të bërë shumë kopje të së njëjtës gjë
Fascism Fashizmi	a kind of government ruled by a dictator where people are not allowed to disagree një lloj qeverie e qeverisur nga një diktator ku njerëzit nuk lejohen të mos pajtohen
firing squad skuadra pushkatuese	a group of soldiers used to shoot and kill people who they have caught një grup ushtarësh qëllonin dhe vrisnin njerëzit që kishin kapur

forceps pincë	a surgical tool used to grab or clamp something closed mjet kirurgjik që përdoret për të kapur ose për të shtrënguar diçka të mbyllur
found object objekt i gjetur	an artwork that is made by someone else instead of an artist një vepër arti që është bërë nga dikush tjetër në vend të një artisti
fresco afresk	a kind of painting done quickly with watercolour onto wet plaster një lloj pikturë e bërë shpejt me bojëra uji në suva të lagur
Freudian psychology Psikologjia frejdiene	a belief that people's actions are influenced by unconscious memories, thoughts, and (often sexual) urges një besim se veprimet e njerëzve ndikohen nga kujtimet, mendimet dhe dëshirat (shpesh seksuale) të pavetëdijshme
globe globit	a round, three dimensional map of the world një hartë e rrumbullakët, tre dimensionale e botës
gold leaf fletë ari	an extremely thin sheet of gold used for decoration një fletë ari jashtëzakonisht e hollë që përdoret për zbukurim
Greek greke	coming from Greece ardhur nga Greqia
Guernica Guernika	in town in Spain that was destroyed by German bombers during the Spanish Civil War në qytet në Spanjë që u shkatërrua nga bombarduesit gjermanë gjatë Luftës Civile Spanjolle
harmony harmoni	when the parts of something work well with each other kur pjesët e diçkaje funksionojnë mirë me njëra-tjetrën
horse kalë	a large kind of animal that can work hard and run fast një lloj i madh kafshe që mund të punojë shumë dhe të vrapojë shpejt
human nature natyra e njeriut	the characteristics that are shared by all humans karakteristikat që ndahen nga të gjithë njerëzit
impasto impasto	a technique where paint is used thickly to make a surface textured një teknikë ku bojë përdoret trashë për të bërë një sipërfaqe me teksturë
Impressionism Impresionizmi	an art movement that focused on the way colour and light change from moment to moment një lëvizje arti që fokusohet në mënyrën se si ngjyra dhe drita ndryshojnë nga momenti në moment
indigenous autokton	the people who originated in a particular place njerëzit që kanë origjinën në një vend të caktuar
maidservant shërbëtorë	a woman or girl whose has a job helping a family at their home një grua ose vajzë e cila ka një punë për të ndihmuar një familje në shtëpinë e tyre
manga manga	a Japanese style of comic book aimed at all ages një stil japonez i librit komik që synon të gjitha moshat
Medieval mesjetare	from the middle ages, 476 - 1450 nga mesjeta, 476 - 1450

minaret minare	a tall thin tower with a balcony from which a person calls Muslims to prayer një kullë e gjatë e hollë me një ballkon nga e cila një person i thërret muslimanët në namaz
Modernism Modernizmi	a 20th century art movement that focused on change and modifying traditional beliefs një lëvizje arti e shekullit të 20-të që u fokusua në ndryshimin dhe modifikimin e besimeve tradicionale
momento mori momento mori	a Latin phrase that means a reminder of death një frazë latine që do të thotë një kujtesë e vdekjes
monk murg	a devoted religious person who prays and serves God and peace një person fetar i përkushtuar që lutet dhe i shërben Zotit dhe paqes
monochrome pikturë njëngjyreshe	a colour scheme that only uses light and dark versions of a single colour or grey një skemë ngjyrash që përdor vetëm versione të lehta dhe të errëta të një ngjyre të vetme ose gri
mosaic mozaik	an artwork that is made up of small pieces of coloured glass or stone një vepër arti që përbëhet nga copa të vogla xhami ose guri me ngjyrë
Napoleon Napoleoni	a French military commander and emperor një komandant dhe perandor ushtarak francez
Neo-classicism Neoklasizëm	an art movement that imitates the style of ancient Greece and Rome një lëvizje arti që imiton stilin e Greqisë dhe Romës antike
oud oud	a form of lute or mandolin that comes from Arab countries një formë lahute ose mandoline që vjen nga vendet arabe
parasol ombrellë	an umbrella that is used to protect people from the sun një çadër që përdoret për të mbrojtur njerëzit nga dielli
persistence këmbëngulje	when something keeps on going kur diçka vazhdon
pharaoh faraon	a king of ancient Egypt një mbret i Egjiptit të lashtë
photography fotografisë	using a camera to take pictures duke përdorur një aparat fotografik për të bërë fotografi
pieta pieta	a popular subject for artworks that shows the Mary's compassion for Jesus after his death një temë popullore për veprat e artit që tregon dhembshurinë e Marisë për Jezusin pas vdekjes së tij
pipe tub	something used to smoke tobacco diçka që përdoret për të pirë duhan
plinth bazamenti	a tall box used to display things in a gallery or museum një kuti e gjatë që përdoret për të ekspozuar gjërat në një galeri ose muze
pocket watch ore xhepi	a small circular clock that is carried inside your clothes një orë e vogël rrethore që mbahet brenda rrobave tuaja
pointillism pointilizëm	drawing or painting with small dots or dashes vizatim ose pikturë me pika ose viza të vogla

Post-Impressionism	the art movement after Impressionism that focused more on expression and social meaning
Post-Impresionizmi	lëvizja e artit pas impresionizmit që u fokusua më shumë në shprehjen dhe kuptimin shoqëror
Renaissance	a period of time when Europe rediscovered their non-religious heritage after the middle ages
Rilindja	një periudhë kohore kur Evropa rizbuloi trashëgiminë e tyre jofetare pas mesjetës
Roman	coming from Rome or the Roman Empire
romake	ardhur nga Roma ose Perandoria Romake
Romanticism	an art movement that focuses on freedom and the power of thoughts and feelings
Romantizmi	një lëvizje arti që fokusohet në lirinë dhe fuqinë e mendimeve dhe ndjenjave
sextant	a tool that is used to measure the angle that something appears at from far away
seksant	mjet që përdoret për të matur këndin në të cilin shfaqet diçka nga larg
sfumato	making the background appear smoky and blurry to create a sense of depth
sfumato	duke e bërë sfondin të duket i tymosur dhe i paqartë për të krijuar një ndjenjë thellësie
shadism	a kind of racism that judges people according to the lightness or darkness of their skin
shadizëm	një lloj racizmi që i gjykon njerëzit sipas dritës ose errësirës së lëkurës së tyre
Shinto	a religious belief that focused on purity, harmony, nature, family, and humility
Shinto	një besim fetar që fokusohet në pastërtinë, harmoninë, natyrën, familjen dhe përvetësimin
skull	the bones inside of a human head
kafkë	kockat brenda kokës së njeriut
stigmata	marks on Jesus' hands that come from being nailed to a cross
stigmata	shenjat në duart e Jezusit që vijnë nga gozhdimi në kryq
Surrealism	an art movement that focuses on using realism to show unusual or impossible things that are like puzzles about the hidden nature of things
Surrealizmi	një lëvizje arti që fokusohet në përdorimin e realizmit për të treguar gjëra të pazakonta ose të pamundura që janë si enigma rreth natyrës së fshehur të gjërave
sword	a long knife that was used for fighting a long time ago
shpatë	një thikë e gjatë që është përdorur për të luftuar shumë kohë më parë
terracotta	an unglazed reddish-brown earthenware clay
terrakota	një baltë balte e pa lustër e kuqërremtë në kafe
treachery	when your trust has been betrayed
tradhëti	kur besimi juaj është tradhtuar
uniform	matching clothes used to identify soldiers
uniforme	rroba të përputhshme që përdoren për të identifikuar ushtarët
urinal	a ceramic object in men's public washrooms used for peeing
urinale	një objekt qeramik në banjat publike të burrave që përdoret për urinim